

Sedering – hästen blir trött.

Munhålan och tänderna sköljs med vatten.

För att se bra krävs ordentlig belysning.

István arbetar med en specialtillverkad borr.

Den lilla ponny slog med huvudet, både nu och då, mest när han skulle visa upp sig i körningens dressyrprogram. "Han kan ha problem med sina tänder", trodde tränare och domare, så vi kallade in hästtandläkaren, veterinären István Gere.

Den 20-åriga welshmountain pony Lucky Luke kördes in när hans ryttare blev för stor för att rida honom. Genom lagserien i körning, där de mest ovana kuskarna bereds plats att under stöd från klubbkamraterna träningstävla, så fick ekipaget blodad tand. Körning var kul. Både ponny och hans unga kusk prövade på såväl dressyr som maraton och precisionskörning.

Kontakt med munnen

Att köra en häst innebär kommunikation med andra hjäl-

TEXT
MARIA
CIDH

FOTO
VERONICA
JOHANSSON

Ett besök av hästtandläkaren!

per än när man rider. Då är kontakten med hästens mun genom tömmen mer avgörande, förutom rösten och piskens dirigerande. Vi märkte att i dressyren slog ponny med huvudet när han skulle öka på steget eller gå i volter och räddes av tränare och domare att kontrollera hästens tänder.

Veterinären kom till hästen

Veterinär István Gere, som driver Geres veterinärpraktik i Angered, kom ut till vårt stall. Vi var beredda på att åka till veterinären, men enligt honom var det bättre för hästen att få

behandlas i sitt eget stall. Här på sidorna 80-83 kan man följa hur behandlingen av hästens tänder går till när man utnyttjar modern utrustning och veterinärkunskap.

Behandling av hästens tänder

Lucky Luke sederades – fick en bedövningspruta – vilket gjorde honom rätt trött och vinglig. Vi stod hela tiden invid hästen så att han inte skulle frestas att lägga sig ner. Veterinären började med att sätta på en munstege, som håller munnen öppen på hästen. För att kunna se alla tänder, sköljde han

ordentligt i hästens mun och såg till att vattnet rann ut ur hästens munhåla. Det var gräs- och höresten som följde med ut. När munhålan var ordentligt sköljd, placerades hästens huvud på ett stativ med en rörlig platta, så att veterinären kunde se ordentligt in i Lucky Lukes mun.

Men det räcker inte bara med att öppna hästens mun, man måste också ha god belysning. István har ett par ambulera skåp med rätt avpassade tandläkarutrustning.

Märk väl att här användas absolut ingen rasp! Hästens tänder undersöks ungefär som när vi går till tandläkaren, med instrument avpassade för att se var hästen har tandskador eller utstickande delar.

Tänderna "växer" hela livet

Hästens tänder skjuts upp ur tandbenet under hela hästens liv. När den blir gammal finns det bara de sista resterna kvar av tanden, som slits år från år.

Det är viktigt att hästens tänder slits jämnt. Tänderna ska

Munstegen får hästen att hålla munnen öppen.

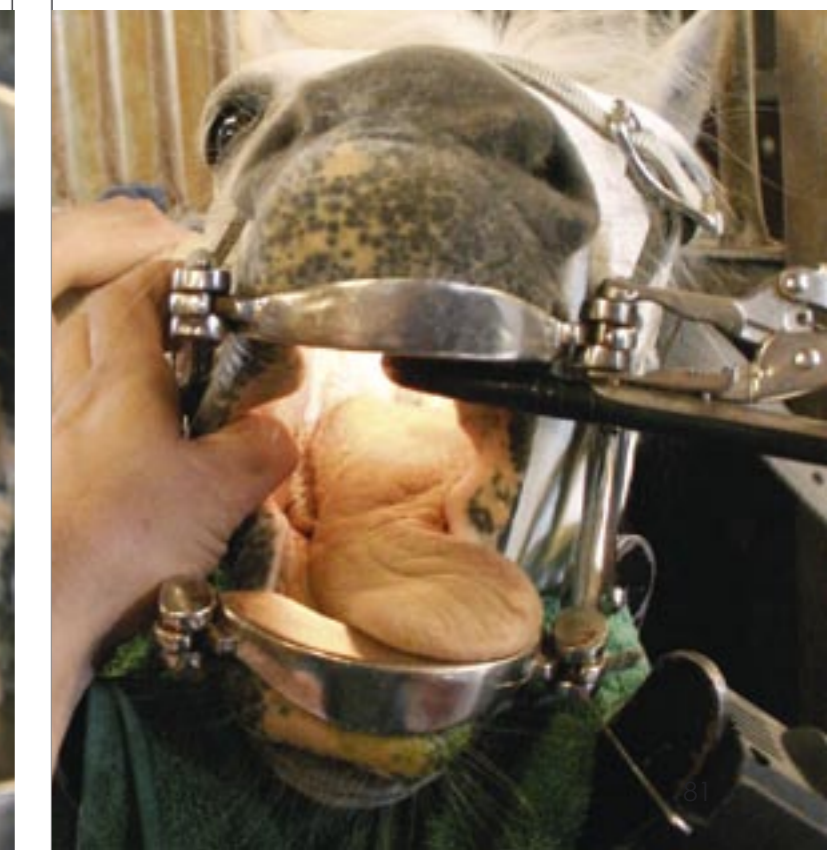
Hästens huvud vilar på ett stadigt stativ med rörlig "platta".

Hästens mun hålls öppen...

...men det behövs ljus för att se.

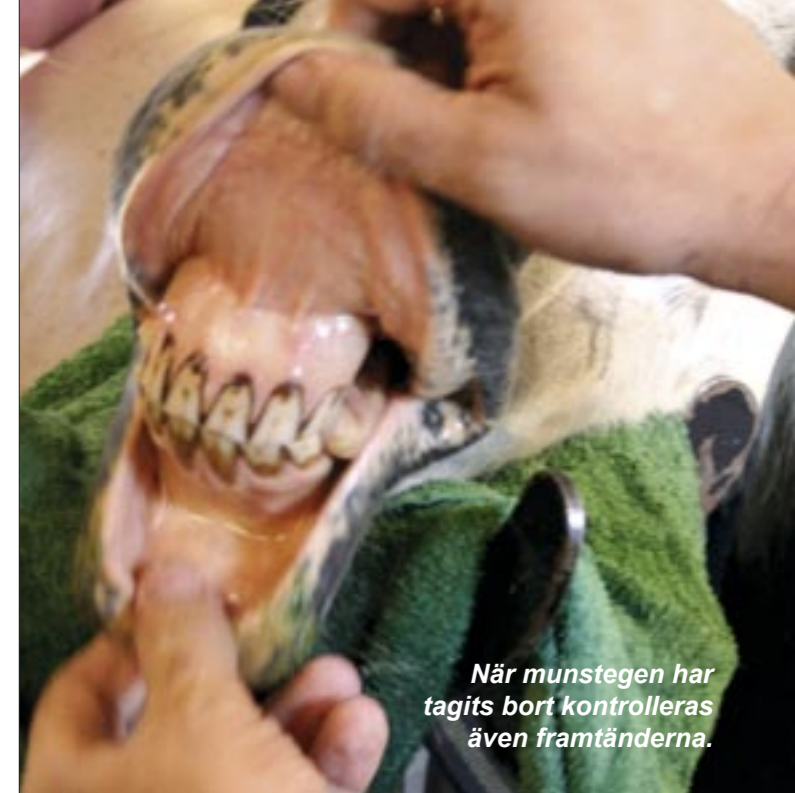

Här kan man se hur hästens tänder ser ut.

Sköljning för att få bort foderrester.

När munstegen har tagits bort kontrolleras även framtänderna.

fungera som en typ av sax för att kunna tugga av stråfodret. Raspar man bort dessa vassa kanter, så förhindrar man hästens möjlighet att tugga på ett effektivt sätt. (Se tidigare artiklar om hästens tänder i tidningen HÅSTEN nr 2 och 3/10).

Forskat om hästens tänder

Tack vare stort intresse och mycket forskning har István Gere tillfört veterinärmedicinen viktiga iakttagelser om våra hästars tänder. Han har också hittat veterinära instrument och källmaterial som visar på att man för länge sedan var långt framme vad det gäller behandlingen av hästens tänder.

Hästodontologin föll i glömska

På grund av krig och hästens förändrade betydelse inom transportväsendet, blev våra hästar i första hand hobby-

och sportdjur och kunnandet inom hästens tandvård föll i glömska. Idag är det vanligt att man nöjer sig med att låta raspa hästens tänder, vilket kan få katastrofala följder genom att tänderna kan splittras och munhålan skadas av de grova redskapen.

En hästs tänder är den viktigaste resursen för att den ska kunna tillgodogöra sig sitt foder och överleva. Dessutom sker mycket av kommunikationen mellan häst och ryttare eller kusk just genom munnen.

Vassa kanter skadade slemhinnan

István Gere fann vassa kanter på Lucky Lukes tänder. De hade orsakat sår på slemhinnan. Försiktigt, med en specialtillverkad borrar, slipade han bort den del av tanden som skadade hästen i munnen.

Många av tandläkarredskapen har István själv fått modifiera liksom det stativ som hästens huvud stöds emot under

behandlingen. Lugnt och metodiskt arbetar han med Lucky Lukes tänder, slipar och sköljer. Hela tiden är han uppmärksam på att hästen har tillräcklig sedering (bedövning) så att den inte känner obehag eller smärta av behandlingen och förblir stående på sina ben.

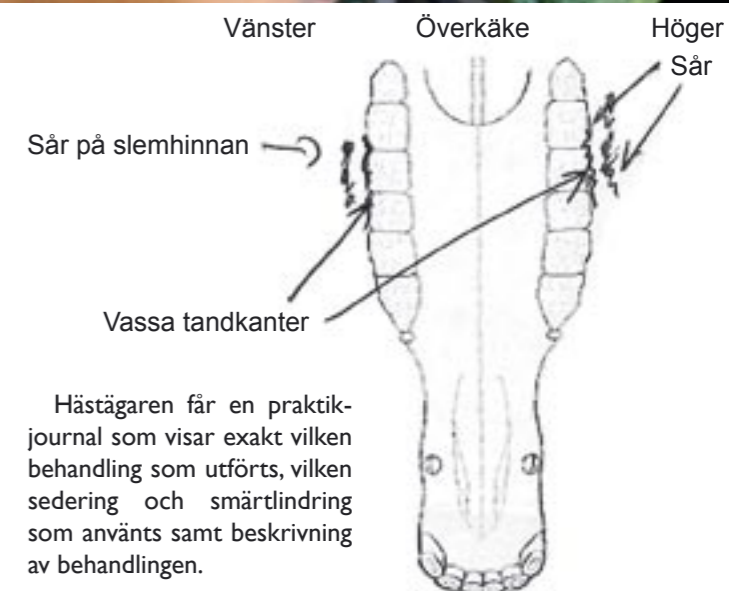
Noga kontroll att jobbet är klart

När båda "piggarna" är bortslipade och veterinären försäkrat sig om att Lucky Luke inte har några andra bekymmer som vargtänder som ska tas bort eller frakturer på tänderna, så kan behandlingen avslutas.

När munstegen tagits bort kontrollerar veterinären även hästens framtänder.

Bedövningen släpper

När behandlingen är klar släpper snart sederingen och ponnyen är pigg igen.

Hästägaren får en praktikjournal som visar exakt vilken behandling som utförts, vilken sedering och smärtlindring som använts samt beskrivning av behandlingen.

Med spegeln ser veterinären alla hästens tänder.

Borren har ett skydd så att inte slemhinnan skadas.

För att komma åt, hålls tungan bort vid behandlingen.

Efter behandlingen är hästen vaken och snart pigg igen.